

KÚRIA

Bfv.I.992/2015/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év szeptember hó 16. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A szolgálatban kötelességszegés büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a volt rendőr törzsőrmester I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványát elbírálva a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa KB.I.37/2013/7. számú, illetve a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.29/2014/9. számú ítéletének I. rendű terheltre vonatkozó részét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2014. január 16. napján kihirdetett KB.I.37/2013/7. számú ítéletével a rendőr törzsőrmester I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki szolgálatban kötelességszegés büntetében [Btk. 438. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], ezért őt hat hónap, végrehajtásában kettő évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre és lefokozásra ítélte, egyben a terheltet előzetesen mentesítette a büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alól.

A védelmi fellebbezések alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2015. március 25. napján meghozott 6.Kbf.29/2014/9. számú ítéletével az elsőfokú katonai tanács ítéletét megváltoztatva akként rendelkezett, hogy **az** I. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztésből - végrehajtásának elrendelése esetén - a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A jogerős határozatok ellen **az** I. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 416. § (1) bekezdésének a) és b) pontjára hivatkozva.

Megítélése szerint az eljáró bíróságok a katonai büntett szándékos alakzatának elkövetését alaptalanul állapították meg, ezt pusztán bizonyítékkal alá nem támasztott feltételezésre alapították, és nem tisztázták a konkrét személyes felelősséget sem. Hivatkozott arra, hogy az általa ellátott szolgálat során az előírt hat órás szolgálati idő letöltését követően nem váltották le, az óránkénti tíz perces pihenőidőt sem tudta igénybe venni, ehelyett szóbeli utasítást kapott új határszakasz tekintetében is a figyelői tevékenység végzésére. Miután a terhére rótt mulasztás az így kialakult fáradtságára vezethető vissza, álláspontja szerint őt a kötelességszegés elkövetésében csupán gondatlanság terheli.

Emellett támadta az első és másodfokú ítélet indokolását is, mert megítélése szerint az eljáró bíróságok a megállapított tényekből (konkrétan abból, hogy a hőkamerán megjelent hőképre nem reagált) további tényekre helytelenül következtettek, és az indokolás megszővegezése is félreérthető. Kifogásolta továbbá, hogy az ítéletek rá és terhelt-társára nézve a kötelességszegés kapcsán szándékegységet állapítottak meg, és vitatta ennek törvényességét.

Ezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat megváltoztatva állapítsa meg, hogy a szolgálati bűncselekménynek csupán a gondatlan alakzatát követte el, és a lefokozás katonai büntetés alkalmazását mellőzze.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

Álláspontja szerint az eljáró bíróságok **az** I. rendű terhelt bűnösségét törvényesen minősítették a szolgálatban kötelességszegés szándékos alakzataként, mert az ítéleti tényállásban rögzítettek alapján a kötelességszegés szándékos volt, és ennek következményeként a szolgálatra jelentős hátrány megvalósult. Emellett megítélése szerint az eljáró bíróságok a végrehajtásban próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés mellett törvényesen alkalmazták a lefokozást, és mivel a felülvizsgálati eljárásban a

büntetés kiszabását meghatározó körülmények nem mérlegelhetők felül, arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat **az** I. rendű terhelttel szemben hatályukban tartsa fenn.

A Be. 423. § (4) bekezdése szerint a Kúria a megtámadott határozatokat - az (5) bekezdés szerinti kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatot a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terhelt tekintetében - és a törvényi rendelkezésnek megfelelően - a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálta felül; emellett vizsgálta a Be. 423. § (5) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is. Ilyet azonban egyik bíróság eljárásában sem észlelt.

A Kúria - a fenti szabály betartása mellett - a következetes gyakorlatának megfelelően a felülvizsgálati indítványt minden esetben tartalma alapján bírálja el, és nem csupán arra figyelemmel, hogy az indítványozó abban melyik, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási rendelkezést hívta fel. Így jár el a Kúria abban az esetben is, ha a felülvizsgálati indítvány előterjesztője nem jelöli meg az eljárási törvény azon rendelkezéseit, amelyek alapján a megtámadott határozatok felülvizsgálatát kezdeményezi.

Bár **az** I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában a Be. 416. § (1) bekezdése a) és b) pontjának sérelmére is hivatkozott, az tartalma szerint egyrészt 416. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti felülvizsgálati okon is alapul.

Felülvizsgálatnak a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt bűnösségét anyagi jogi szabályt sértve állapították meg; a b) pontja szerint akkor, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak; a c) pont szerint pedig felülvizsgálati ok, ha a bíróság határozatának meghozatalára a 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

Az ezen pontokon alapuló indítvány részben a törvényben kizárt,

részben alaptalan.

A Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható. Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának, és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el.

Ebből következően a felülvizsgálat során a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem bírálható felül. Így nem vizsgálható a terhelt szavahihetősége, nem lehet a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre sem hivatkozni, így arra sincs mód, hogy a Kúria a bizonyítékokat átértékelve a jogerős határozatban írtaktól eltérő tényállást állapítson meg.

Ezért **az** I. rendű terheltnek a felülvizsgálati indítványban a további szolgálati feladatok elrendelésére és a fáradtságra visszavezethető figyelmetlenségére vonatkozó hivatkozását – mivel ilyen körülmény sem az első, sem a másodfokú ítéletben nem szerepel – a Kúria nem vehette figyelembe, miután ebben a részében indítványában a törvényi tilalom ellenére az irányadó tényállást támadta.

Nem vezethetett eredményre a megtámadott határozatok indokolásának kritikája sem.

A felülvizsgálati okként figyelembe veendőkhöz között szerepel az a terhelt által hivatkozott eljárási szabálysértés, amikor a bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet a felülbírálatra alkalmatlan [Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pont].

Eszerint azonban az indokolási kötelezettség megsértése kizárólag akkor eredményezhet felülvizsgálati eljárást is megalapozó, feltétlen hatályon kívül helyezéssel járó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása - tény- vagy jogkérdés kapcsán - oly mértékben hiányos, hogy abból nem lenne megállapítható, mire alapozta a bíróság a döntését (BKv 1., BH 2010.117.).

Ilyen fokú hiányosság azonban nem állapítható meg akkor, ha az ügydöntő határozatokból kitűnik az eljárás bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésekben kifejeződő jogi álláspontjukat a bíróságok mire alapozták (BH 2013.10.). Az adott ügyben pedig az ítéletek mindezt tartalmazzák.

Ugyanakkor a bizonyítékok alapján levont következtetések helyessége már kívül esik a feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának a felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása; ez pedig a fent kifejtetteknek megfelelően a felülvizsgálati eljárásban kizárt.

A Btk. 438. § (1) bekezdése szerint aki ór-, ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatban - az adott szolgálatra vonatkozó szolgálati intézkedés rendelkezéseit megszegve - elalszik, vagy a szolgálat ideje alatt szeszes italt, illetve kábítószer vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyagot vagy szert fogyaszt, rendeltetési helyét elhagyja, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést más módon súlyosan megszegi, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az I. rendű terhelt a Btk. alapján védett szolgálati formába - a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet szerinti - őrszolgálatba volt vezényelve, konkrét szolgálati feladatait a Kölcsei Határrendészeti Kirendeltség vezetőjének 5/2011. (X. 29.) számú intézkedése, valamint a 2012. december 8-án kelt, és a terhelt által aláírt eligazítás határozta meg.

Az ítéleti tényállás rögzíti, hogy a vádlott éjjél és 00.30, illetve 02.30 és 03.30 óra között az ellenőrzendő határszakaszt figyelmen kívül hagyta, az előljáró által elrendelt külön megfigyelésre vonatkozó utasítást nem hajtotta végre, a hőkamerán látható emberi hőképről jelentést nem tett.

*Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által megalapozottnak tekintett tényállás nem rögzít olyan tényt, körülményt, amelyből az a következtetés lenne levonható, hogy **az** I. rendű terhelt és terhelt-társa a számukra előírt szolgálati kötelmeiket gondatlanságból szegték meg. Ellenkezőleg: a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa okszerű magyarázatát adta annak, hogy a terheltek, így **az** I. rendű terhelt gondatlanságát miért zárta ki.*

*Ekként az eljáró bíróságok törvényesen vontak következtetést **az** volt rendőr törzsőrmester I. rendű terhelt bűnösségére, és nem tévedtek, amikor a bűnösségét a szolgálatban köteleességszegés bűncselekményének szándékos alakzatában állapították meg. Törvényesen minősítették az elkövetett köteleességszegést a szolgálatra jelentős hátrányt okozónak is, mivel a mulasztás folytán nem csupán a veszély állt fenn, hanem az adott szolgálati forma alaprendeltetése is megghiúsult a meg nem szakított csempésztevékenység következtében.*

*Az a tény pedig, hogy az eljáró bíróságok **az** I. rendű és a II.*

rendű terhelteket egy eljárásban vonták felelősségre, nem azt jelenti, hogy esetükben szándékegységet állapítottak meg, és így egyéni felelősségüket nem tisztázták. A különböző cselekvőségüket éppen az első fokú ítélet (2. oldal alulról a harmadik bekezdés) rögzíti.

Alaptalanul támadta ezért a terhelt az eljárt bíróságok által alkalmazott katonai büntetést is.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerint a terhelt bűnösségének törvénysértő megállapítása, b) pontja szerint pedig akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Azaz a törvény önmagában - törvénysértő minősítés vagy más anyagi jogi szabálysértés hiányában - az egyébként törvényes keretek között kiszabott büntetés mértékét illetően nem teszi lehetővé a felülvizsgálatot.

A lefokozás katonai büntetés akkor alkalmazható, ha a rendfokozatra - és ezzel együtt a szolgálatra is - a katona méltatlanná vált. A méltatlanság kétséggkívül az eljáró bíróság megítélésére van bízva, azonban mind az első-, mind a másodfokú katonai tanács meggyőző indokát adta annak, hogy miért döntött a rendfokozatot és a szolgálati viszonyt érintő legsúlyosabb katonai büntetés kiszabása mellett. E mérlegelő tevékenység pedig a felülvizsgálati eljárásban nem bírálható felül.

(Megjegyzi a Kúria, hogy a lefokozás alkalmazása a szolgálatra bekövetkezett jelentős hátrány miatt akkor sem lenne törvénysértő, ha a kötelességszegést az eljárt bíróságok gondatlanságból elkövetettnek értékelték volna.)

Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. szeptember 16.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó
bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

AIné írnok